

Mare

'Bewegend gamen is ook sociaal'

Pagina 7

Verpleegkundige VN-veteraan: neutraal zijn was niet altijd fijn

Pagina 3

Thorbecke streek met de eer, maar Donker Curtius voerde de grondwet in

Pagina 9

De laatste tour van De Raggende Manne: 'Aftikken en gas geven!'

Pagina 11

Op een dag wil ik meer doen

Schoonmaker verzamelt kilo's aan gevonden pennen voor scholen in Sierra Leone

Alle pennen, brillen en blocnotes die schoonmaker Lamin Sow bij de rechtenfaculteit vindt, bewaart hij, om uit te delen in zijn geboorteland Sierra Leone. 'Sommige mensen moeten huilen.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN In de kelder van het Kamerlingh Onnes staan een stuk of tien schoonmaakkarretjes gestald. Roestvrijstalen constructies met blauwgroene bakken, gevuld met doekjes en schoonmaakmiddelen.

Wie beter kijkt, ziet tussen de flessen schoonmaakmiddel notitieblokken, een paar goedkope zonnebrillen, en op de bodem tientallen pennen, markers en stiften.

De hier gedachteloos weggegooiden spullen krijgen via schoonmaker Lamin Sow (34) een tweede leven in zijn geboorteland Sierra Leone. In vrijwel elk karretje ligt iets.

'Mijn collega's weten dat ik pennen nodig heb. Ik heb thuis nog veel meer', vertelt hij. Hij wijst naar de hoek van de kelder: op een rand staat een grote etui. 'Als die vol is, stop ik het in een plastic tas en neem het mee naar huis. Dan neem ik het mee als ik naar Afrika ga. Ik mag iets van 23 kilo meenemen in het vliegtuig, maar dat heb ik zelf niet nodig. Vijf shirts, vijf broeken. Dus ik dacht, wat kan ik doen? Daarom stop ik het vol. Ik kan ook niet héél veel meenemen, want ik kan niet extra betalen.'

Zijn buit bestaat voornamelijk uit pennen, notitieblokken, en soms

de stoffen tassen die de universiteit uitdeelt aan nieuwe studenten. Een enkele keer kreeg hij een inhalator.

'Zij gooien het weg, en ik pak het. Soms koop ik paracetamol, en andere medicijnen. Ik heb eens gehoorapparaten gekocht bij de Lidl, voor tien euro. Toen ik op het Lipsius werkte, kreeg ik een keer een stuk of veertig tassen. Van de receptionist kreeg ik een keer een hele stapel pennen, en een bril. Soms laten mensen mensen die liggen in de bibliotheek. Gevonden brillen neem ik mee naar dorpen. Voor oude mensen die niet goed kunnen zien, is dat echt een zegen. Sommigen moeten huilen.'

Negentien jaar geleden kwam Sow naar Nederland. Hij was toen zestien. Sindsdien werkt hij op de universiteit als schoonmaker, en

sinds acht jaar op het KOG, waar hij inmiddels een bekend gezicht is. Tijdens het maken van de foto wordt hij aan de lopende band begroet. 'Dit moet ik morgen aan een hoop mensen uitleggen.'

Sierra Leone heeft 'het mooiste strand ter wereld', zegt hij. Het is ook 'heel, heel arm', benadrukt hij op verschillende momenten in het gesprek. 'En als ik zeg arm: denk aan de ebola, en aan de regenval van een paar jaar geleden. Veel mensen gingen dood.'

In 2017 overleden honderden mensen toen de hoofdstad Freetown tijdens het regenseizoen overspoeld werd door modderstromen. De ebola-uitbraak die begon in 2014, eiste bijna 4000 levens. Sow groeide op in Freetown en maakte daar

de burgeroorlog mee. Die begon in 1991 en eiste vijftigduizend slachtoffers, tot de VN in 2002 de troepen ontmantelden.

'Ik kan het niet goed uitleggen', zegt Sow, 'maar het was heel erg slecht. Ik heb nooit in de gevangenis gezeten - maar het leven was hard, veel geweld.' Hij valt even stil. 'Het is moeilijk om over te praten.'

'Ik ben een van de *lucky ones*. Ik ben hier, en ik heb werk. Ik heb drie mooie kinderen. Soms heb ik wel duizend euro in mijn zak. Maar ik kom uit een arm land, en had een zwaar leven. Ik zeg tegen mensen hier, die boos rondlopen: je hebt zoveel geluk! Je bent hier geboren. *Be cool!*

> Verder lezen op pagina 6

Steun Sow

ANOUSHKA KLOOSTERMAN Soms zit je hartgrondig te klagen over de normale dingen in het leven: je bent moe, je bent blut, je hebt trek en je hebt nog geen koffie gehad. Dan is er altijd dat stemmetje, of het nou in je kindertijd door je moeder in je hoofd zit genesteld of hardop wordt uitgesproken door degene tegen wie je nou net je hart zat uit te storten: 'Kinderen in Afrika, die hebben écht honger. Jij hebt trék.' Of een variant daarop.

Hij blijft ongemakkelijk. Een doodoener, dat ook, want je wordt er niet minder chagrijnig om, je problemen zijn niet magisch verdwenen, en degene die dit tegen je zegt is vaak net zo verwend als jij, en heeft nota bene een week eerder om precies dezelfde alledaagse ongemakken krokodillentranen zitten huilen. Maar het is natuurlijk wel waar. En daarom ongemakkelijk.

Dat gezegd hebbende, graag aandacht voor het volgende: schoonmaker Lamin Sow werkt al negentien jaar op de universiteit, en kent elk gebouw van binnen en van buiten. Hij vluchtte op zijn zestiende uit Sierra Leone, heeft een gewelddadige burgeroorlog meegemaakt, en is nu dolgelukkig met zijn plek hier. Als hij geld heeft, koopt hij medicijnen en spullen. Hij stopt elk jaar zijn koffer vol met al jullie achtergelaten notitieblokjes, halflege pennen en weggegooides, en neemt alles mee naar Sierra Leone

om uit te delen aan schoolkinderen. Hij doet dit al jaren.

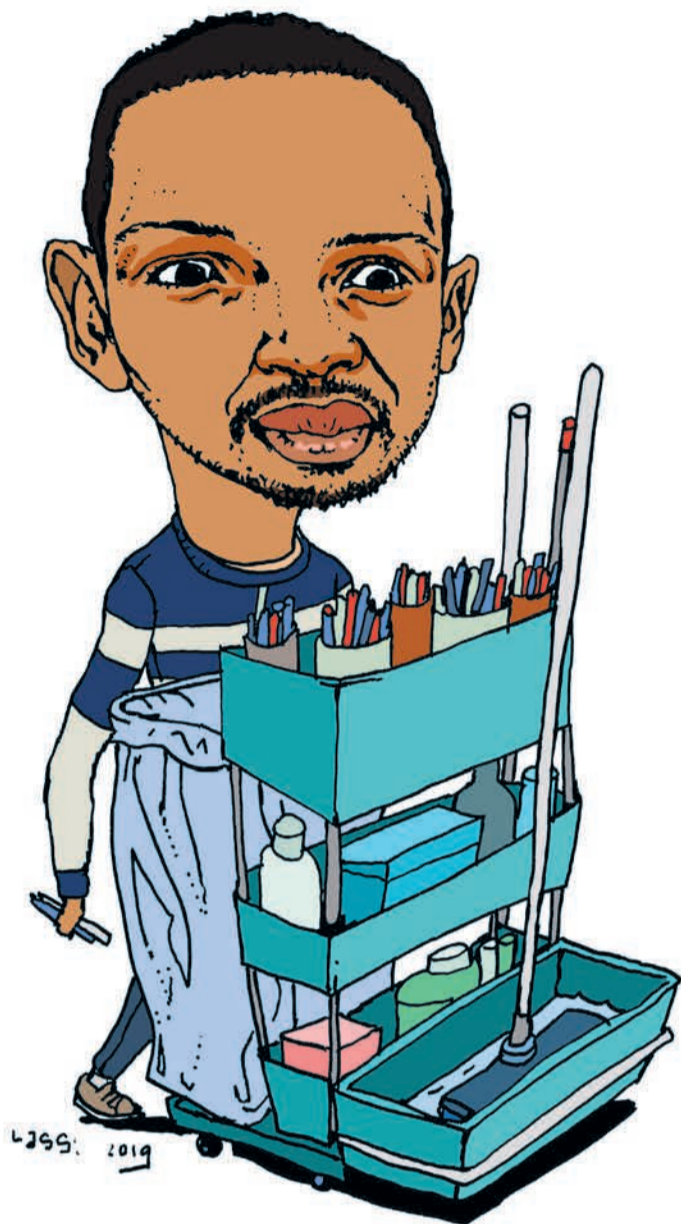
Nu is het geld dat de universiteit krijgt vooral bedoeld voor onderzoek en onderwijs: daar is de academie namelijk voor. Er bestaan wat potjes om de boel verder draaiende te houden. Maar er zijn dingen waar de universiteit officieel geen geld aan mag uitgeven. Dat halen ze dan op bij gulle donateurs, bijvoorbeeld via Steunleiden.nl.

Best wel nobele doelen. De restauratie van het Zweetkamertje riep veel warme herinneringen op bij alumni en zo haalde de universiteit 16.400 euro aan donaties binnen. Voor de Nieuwscheckers staat de crowdfunding-teller nu op 12.370. Een tuin op Mars: 8480.

Een tragischer voorbeeld: toen de Chinese promovendus Maolin Zhang vorig jaar overleed, zetten zijn collega's een actie op om zijn ouders een pensioen te kunnen bezorgen, nu hun zoon dit niet meer voor hen kon doen. Doel: 45.000 euro. Opgehaald bedrag: 72.241.

Lamin zegt ooit te willen werken voor hulporganisaties, omdat hij zijn thuisland, inclusief corruptie, goed kent. Hoog tijd dus voor een nieuwe actie op Steunleiden.nl.

En laat tot het zover is in ieder geval wat vaker je beste pennen en spullen in de rechtebieb slingeren.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15.000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Femke Blommaert · Holger Gzella · Tim Hoffman · Anne Kamsteeg · Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving marcel van den berg joostmarcellis.nl
Drukker Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. Rick Lawson (voorzitter) · Prof. dr. Frank Israel (vice-voorzitter) · Dagmar Brouwer · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Malou van Hintum · Emilie van Kinschot · Thomas van Klaveren · Nathan Oosthoek · Frank Rensen · dr. Alexander Pleijter · Maarten Jesse Pot
Jaarabonnement op Mare loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Meldpunt Rechtse Aanstellerij

Op mijn middelbare school deden we in 2012 mee aan de scholierenverkiezingen. Zoals verwacht – ik zat op een ouderwetse, Ons Soort Mensen-school – resulteerde dat in een daverende overwinning voor de VVD. De partij die tweede werd volgde op vijftien zetels afstand.

Toen we na het weekend waarin de uitslag werd bekendgemaakt weer op school verschenen, heette onze leraar Nederlands ons 'welkom terug op dit VVD-bolwerk'. Hij leek er zijn bedenkingen bij te hebben. Dat zagen ook mijn klasgenoten. Voor hij het wist had hij een klas vol geestdriftige pubers voor zich die hem aan zijn verstand probeerden te brengen dat de VVD toch echt de enige verstandige optie was voor hardwerkend Nederland. Hij hoorde ons geamuseerd aan. Ik had destijds het idee dat hij de discussie graag aan had willen gaan, maar niet zo goed durfde.

Jammer was dat. Het had zomaar een prikkelende discussie kunnen worden waarin we onze standpunten hadden kunnen aanscherpen en toetsen aan de tegenwerpingen van de Linkse Medemens om ze verder te ontwikkelen. Alleen met gelijkgezinden praten leidt nu eenmaal tot intellectuele stilstand.

Flash forward naar 2019. De beste man zal zich nu geen twee maar zes keer bedenken voor hij laat merken waar hij ergens staat in het politieke spectrum, niet in de laatste plaats vanwege het pas opgerichte Meldpunt Linkse Indoctrinatie van het Forum voor Democratie. Een initiatief dat mij bijzonder fascineert. Niet vanwege de ethische bezwaren en algehele belachelijkheid, maar vanwege de manier van denken die erachter schuilgaat.

Forum gaat er dus vanuit dat linkse praatjes in het klaslokaal leiden tot linkse leerlingen en studenten. Dat jonge mensen de ideeën van hun docenten zomaar overnemen. Nu heb ik van de gemiddelde Nederlandse student ook geen al te hoge pet op, maar zó dom zijn ze nou ook weer niet.

Het tegenovergestelde lijkt me eerder waar. Wanneer je je docent regelmatig de loftrampet af hoort steken over

de PvdA, ga je automatisch bedenken wat je daar tegenin zou kunnen brengen. Aan de verkiezingsuitslagen van de afgelopen twintig jaar te zien, laat de effectiviteit van de linkse indoctrinatie ook te wensen over. Zou Forum misschien zo redeneren omdat de kopstukken van de partij hun aanhang wél van alles op de mouw kunnen spelden? En ze bang zijn dat mensen aan de andere kant van het politieke spectrum net zo volgzzaam en kritiekloos zijn? Ik sluit het niet uit.

Natuurlijk heb ook ik uitgesproken linkse docenten gehad tijdens mijn studie geschiedenis. Such is life. Moeten jongeren ook beschermd worden tegen voetbaltrainers die op de PVV stemmen of oppasmeisjes die ze vertellen over bijeenkomsten van DWARS? En wat te denken van ouders? Als er ergens wordt geïndoctrineerd, is het wel thuis. Het is komisch dat juist Forum-stemmers zich ontpoppen als breekbare snowflakes, weerloos overgelaten aan de akeelige linkse meningen van grote mensen.

Het feit op zich dat docenten vaak links zijn, is onvermijdelijk. Je kunt het een beroepsgroep die zich inzet voor de ontwikkeling van anderen en mager betaald wordt niet kwalijk nemen dat ze overwegend stemt op partijen die dat waarderen en haar positie willen verbeteren, in plaats van op partijen die meer opkomen voor sectoren die veel geld in het laatje brengen. Wil je meer rechtse docenten? Betaal ze dan meer, grote kans dat ze wat naar rechts opschuiven.

Als je dat niet van plan bent, stel je dan niet zo vreselijk aan. Jongeren laten zich echt niet indoctrineren. Ik had vroeger een leraar die ons altijd op het hart drukte: 'Ik geef geen politieke meningen, maar ik zeg wel dit: je hart is rood en het zit aan de linkerkant.' Daar moesten we dan met zijn allen hartelijk om lachen. Laten we dat nu vooral ook om het Meldpunt Linkse Indoctrinatie doen.

MARIT DE ROIJ studeerde geschiedenis en Russische studies in Leiden en volgt nu een vervolgmastert in Oxford

Column

Neutraal zijn is lastig

Militair verpleegkundige spreekt op congres 'Blauwhelmen in Bosnië'

Julia Bobeldijk-Janssen zag tijdens haar missie in voormalig Joegoslavië hoe lastig het is om neutraal te moeten blijven. 'Ik mocht burgers alleen helpen als ze bij wijze van spreken lagen dood te bloeden.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Busovača, Bosnië en Herzegovina, augustus 1995. Een Nederlands hulpkonvooi met militairen die in een VN-vredesmacht dienen, wordt bij een checkpoint tegengehouden door een groep bewapende locals. Het konvooi blauwhelmen, bestaande uit ongeveer twintig militaire vrachtwagens

en vijftig inzittenden, weet niet waarom ze er niet door mogen. Een van hen is militair verpleegkundige van de Koninklijke Landmacht Julia Bobeldijk-Janssen (nu 53). Het is voor haar het startpunt van een acht maanden durend verblijf in het door oorlog verwoeste Bosnië en Herzegovina. Woensdag 10 april vertelt de veteraan bij de geneeskundige dienst erover op het symposium 'Blauwhelmen in Bosnië: het effect van humanitaire missies'.

Na vierentwintig uur wordt het konvooi doorgelaten. 'Ik dacht: We komen hier om jullie te helpen, wat flikken jullie ons? Toen we eenmaal op de basis waren aangekomen, ver-

telde onze commandant dat we serieus in gevaar waren geweest. Hij wist wie de bewakers waren. Onze collega's die al op de basis waren dachten dat we nooit meer zouden aankomen en dat er doden zouden vallen.'

In de jaren daarvoor was er hard gevochten rond Busovača. 'Hele gebieden en dorpjes waren compleet kapotgeschoten, kinderen probeerden zonder schoeisel tussen het puin te spelen, zwerfdieren liepen doeleloos in het rond', herinnert Bobeldijk zich. 'Moskeeën die met de grond gelijk waren gemaakt, kinderen die niet naar school konden en gezinnen die in hun kapotte huizen bleven wonen.'

Het konvooi was door de VN ge-

stuurd om te helpen met de wederopbouw en om dekens, kleding en eten te brengen. Bobeldijk ging mee als verpleegkundige voor het militair personeel. Meestal ging het om kneuzingen, snijwonden, griep en verstuikingen. In ernstiger gevallen moest ze militairen behandelen waarbij een granaat in de hand was ontploft. Maar hulp bieden aan de lokale bevolking mocht niet van de VN: dan zouden de militairen als partijdig worden gezien. 'Als blauwhelm ben je compleet neutraal. Ik mocht burgers dus alleen in levensbedreigende situaties helpen, als iemand bij wijze van spreken lag dood te bloeden.'

Dat voelde soms heel frustrerend, zegt Bobeldijk. Bijvoorbeeld die keer dat een vader met zijn doodzieke zoonje aan de poort van de basis aanklopte. Hen binnenlaten zou te riskant zijn; ze zouden net zo goed spionnen kunnen zijn.

'Ik ben met een arts naar de poort gelopen voor een snelle check-up. Het kind bleek kortademig te zijn en had een medicijn nodig om de luchtwegen te verwijderen. Maar die medicijnen hadden we alleen voor volwassenen, en niet voor kinderen.' Toch lukte het de arts om door spijlen een geschikte hoeveelheid aan de vader te overhandigen. 'De arts gaf aan de vader door hoe het medicijn gebruikt moest worden en dat ze naar een ziekenhuis moesten gaan. Dan hoop je maar dat dat goed gaat.' Het waren 'vervelende maar begrijpelijke' restricties.

Ze is trots een bijdrage te hebben geleverd aan het voorkomen van meer oorlogsleed. 'Maar het liefst wil je natuurlijk dat oorlog binnen een uur voorbij is.'

HSVLSymposium, 'Blauwhelmen in Bosnië: het effect van humanitaire missies' Woensdag 10 april, 19.30 u. Academiegebouw, gratis toegang. Aanmelden via sympco@dehsvl.nl

Julia Bobeldijk in Sarajevo's 'Snipers Alley', december 1995, waar veel slachtoffers vielen door sluipschutters.

Hoogbouw

Moeten er wel of geen woontorens komen aan de Willem de Zwijgerlaan? De vierkoppige Leidse Referendumkamer is druk bezig met de formulering van een goede vraag voor het referendum over hoogbouwproject LEAD.

Hoogleraar politieke wetenschap Joop van Holsteijn, u zit in de Referendumkamer. Wat doet die precies?

'We adviseren de gemeenteraad over het referendum. In de commissie zitten vier onafhankelijke deskundigen. Eén van onze taken is het doen van een voorstel voor de referendувraag.'

In welk stadium zitten jullie nu?

'We hebben ons voorstel afgerond. We hebben de vraag als volgt bedacht: "Bent u voor of tegen het raadsvoorstel Nota van Uitgangspunten LEAD over de stedelijke ontwikkeling aan de Willem de Zwijgerlaan in het gebied Nieuw Leyden?" Vorige week hebben we het besproken met een commissie van de gemeenteraad. Het is natuurlijk lastig te bepalen, maar ik kreeg de indruk dat een groot deel met het voorstel leven kon. Deze week wordt er in de gemeenteraad over gestemd.'

Er was ook wat commentaar op, toch? Dat de vraag te weinig informatie bevatte?

'Ja, iemand opperde bijvoorbeeld dat er in moet staan dat het om hoogbouw gaat, of dat het project verkeersproblemen kan opleveren. Maar onze taak is om de vraag zo objectief en neutraal mogelijk te houden, dan kun je nou eenmaal weinig informatie kwijt. Zo'n vraag is namelijk al heel snel sturend.'

'De vraag moet over het raadsvoorstel zelf gaan en niet bepaalde dingen uitsluiten zoals hoogbouw of verkeersproblemen. Dan creëer je al een frame. Dat er weinig details in staan, is dus nauwelijks te vermijden. Het is vervolgens aan de campagnevoering van voor- en tegenstanders om het publiek te informeren over de argumenten.'

Er is ook weinig ruimte voor nuance. Je weet bijvoorbeeld niet of mensen die tegen zijn wel een wat lagere woontoren zouden willen.

'Nee. Het referendum gaat over het voorstel zoals het er nu ligt – daar kun je voor of tegen zijn. Een meerkeuzereferendum is ook denkbaar, maar in Leiden is dat niet toegestaan volgens de referendumverordening.'

Hoe gaat zo'n formuleringproces? Uurtje de koppen bij elkaar?

'Dat duurt wel wat langer. Het is altijd lastig. Je probeert een neutrale vraag te verzinnen, maar ook weer niet zo algemeen dat mensen niet snappen waar het over gaat. Zodra we wisten dat het referendum eraan zat te komen, deden onderling al wat suggesties. Daarna was er een hoorzitting met de gemeenteraad om hun ideeën aan te horen en hebben we met de Referendumkamer vergaderd. Uit die info hebben we de vraag geformuleerd. Uiteindelijk ben je daar dus best even mee bezig.'

Bent u teleurgesteld als er straks toch niet mee wordt ingestemd?

'Ik zal misschien wel even denken: "hè, verdorie", al denk je dat officieel niet. Als je er niet tegen kunt dat je advies niet wordt overgenomen, moet je niet in een adviserende commissie gaan zitten. Maar eerlijk is eerlijk: ik zou het wel jammer vinden, ja.' SW

Frutti di Mare

Njord is toe aan een nieuwe zwaan

DOOR VERA ARNTZEN 'Zo glad heb ik het niet vaak gezien', zegt Leanne Zegers (23, English language and linguistics) terwijl ze over de Willem-Alexanderbaan kijkt, midden in de polder bij Rotterdam. Daar bereidt de wedstrijdsectie van K.S.R.V. Njord zich voor op de Varsity van aankomende zondag.

Het is zaterdag, negen uur 's ochtends, zonnig en windstil. Een paar coaches komen aan op hun racefiets. Nikola Blom (22, geneeskunde): 'Lekker én sneller dan het openbaar vervoer.' Ze fietsen dit weekend langs de kant mee met hun roeiers en geven tussendoor aanwijzingen.

Stuurvrouw Ike Sicco Smit (18, rechten) commandeert: 'Boven de hoofden... NU! Voor de buiken... NU! In het water... NU!' Als een geoliede machine tillen tientallen roeiers hun boot in het water. Sicco Smit verdwijnt in de punt van de boot. 'Sturen is best wel koud, maar wel leuk om te doen.' Rosalie ten Wolde (20, rechten): 'Maar niet in onze ploegpyjama's.' Ze doelt op de blauw-wit gestipte pyjamabroek, waar ze na de training in loopt.

Een paar mannen dragen die ook, maar dan met hamburgerprint, en allemaal hebben ze kortgeknipt haar. Sam van Hugten (20, biomedische we-

tenschappen): 'Of dat aerodynamisch is? Dat is wat al mijn tantes met kerst ook vragen. Maar het is traditie: als je 'in training' gaat (vanaf eind december stoppen met bier drinken, red.), ga je kaal.' Veel hamburgers komen er niet meer aan te pas, want ze roeien in de categorie 'eerstejaars licht'. Stijn Meijer

(19, rechten en filosofie): 'Je moet er wel wat moeite voor doen, maar het maakt het ook spannender.'

In 1878 werd de Varsity voor het eerst gehouden op het Galgewater in Leiden. Waar het toen alleen tussen Njord en de Delftse roeivereniging Laga ging, komen nu alle studentenroeiverenigingen op

het roeifestijn af, inclusief de bierdrinkende leden. Ten Wolde: 'Er hangt een soort charme omheen, het is zo studentikoos en gezellig.' De Varsity wordt verroeid op het Amsterdam-Rijnkanaal. 'Het is onwijs schijtwater, heb ik gehoord', zegt Jody de Jong (19, bestuurskunde). Volgens haar waait het er vaak hard en maken de hoge golven het roeien lastig.

Een roeier schenkt 'bakkies' koffie in. Bier komt de prestaties niet ten goede, denken Veerle Roukens (20, geneeskunde), Myrthe Beijvoort (18, biologie) en De Jong. Verder zorgen ze dat ze acht uur per nacht slapen en tussen het trainen door goed eten en drinken. De Jong: 'Zodra je de boot instapt, moet je weer gefocust zijn.'

De volgende ochtend wemelt het op de Willem-Alexanderbaan van de Nijlganzen. Ronald Hendriks (22, industrial ecology): 'Bij elke Varsity-overwinning van de "Oude Vier" (de vier sterkste zware mannen, red.) krijgt Njord een opgezette zwaan.' Bij de Varsity is sinds drie jaar naast een mannenhoofdnummer ook een 'Dames Vier' met de vier sterkste vrouwen. Van Os en Verhoeven vinden dat er, als zij winnen, ook een nieuwe zwaan moet komen: 'Want de zwaan is sowieso aan vervanging toe', zegt Verhoeven lachend.

'Het is onwijs schijtwater, heb ik gehoord.'

Foto Michael Boutkan

Nieuws

Brief tegen verengelsing

Bijna 200 hoogleraren, schrijvers, en andere taallievende prominenten ondertekenden een brief aan de Tweede Kamer. Daarin protesteren ze tegen een geplande wetswijziging, die volgens de ondertekenaars de verengelsing in het onderwijs in de hand zal werken. In de Wet op Hoger Onderwijs, uit 1991, staat namelijk dat opleidingen Nederlandstalig moeten zijn, tenzij een andere voertaal 'noodzakelijk' is. Dat past niet meer in deze internationaliserende tijd, vindt minister van Onderwijs, Ingrid van Engelshoven. Zij wil de tekst veranderen, zodat er alleen Engels gegeven mag worden als het een 'meerwaarde' is. De critici schrijven dat het Nederlands aan universiteiten 'verwaarloosd' en soms zelfs 'geminacht' wordt. De minister zegt 'pal' voor het Nederlands te staan, maar de universiteiten kunnen ook 'niet zonder Engels in de internationale wereld van het hoger onderwijs en wetenschap'.

Quantumcomputer

Theoretisch fysicus Carlo Beenakker krijgt een beurs van 2 miljoen van de European Research Council. Het geld is bedoeld voor zijn onderzoek naar qubits, de kleinste deeltjes van een quantumcomputer. Beenakker wil voor die qubits zogenoemde Majorana-deeltjes gaan gebruiken, omdat die minder storingsgevoelig zijn dan de elektronen waar de huidige qubits uit bestaan. Als het onderzoek goed gaat, zou dat een hele grote doorbraak zijn voor de ontwikkeling van quantumcomputers.

Academici tegen Baudet

Meer dan duizend medewerkers van het hoger onderwijs hebben een open brief ondertekend, waarin ze de woorden van FvD-leider Thierry Baudet bekritisseren. Baudet zei in zijn speech na zijn overwinning bij de provinciale verkiezingen dat 'we' worden ondermijnd door universiteiten, journalisten, en kunstenaars. 'Op deze manier worden wetenschappers en opiniemakers als vijand van de bevolking geportretteerd', staat in de brief. Daardoor kan Baudet kennis over klimaatverandering makkelijk aan de kant schuiven, schrijven de critici, en kan hij een alternatieve nationale geschiedenis schrijven. 'Een geschiedenis die draait om een mythische witte Europese oerbewoner – zonder acht te slaan op wetenschappelijke kennis.'

Nieuwscheckers

De crowdfundingactie van Nieuwscheckers, het factcheckproject van de Universiteit Leiden, heeft het benodigde bedrag van 9.795 euro ruimschoots binnengehaald. In totaal is 12.370 euro opgehaald, dat is ruim een kwart meer dan het doelbedrag. Nieuwscheckers, onder leiding van de journalistiekdocenten Peter Burger en Alexander Pleijter, gaat het geld gebruiken om de uitspraken van politici te checken tijdens de verkiezingen voor het Europees Parlement van 23 mei. Volgens de docenten is dat nodig 'omdat het voor verkiezingen heel belangrijk is om te weten of het klopt wat er allemaal wordt beweerd'.

Geen trein

De treinreizigers hadden het al gezien: er wordt gewerkt op Leiden Centraal. Dit weekend gebeurt dat zelfs extra intensief: zaterdag en zondag is het station niet bereikbaar per trein. Er rijden bussen naar Haarlem, Schiphol, Den Haag Centraal en Alphen aan den Rijn. Als alles volgens plan verloopt, keert vanaf maandag dan weer de aangepaste dienstregeling van de afgelopen weken terug, waarbij je niet direct naar Hollands Spoor kan en er vanaf 22.50 bussen rijden. Vanaf 15 april zou het werk klaar moeten zijn.

Rectificatie

De promotie van Thierry Baudet vond niet plaats in de Senaatskamer van het academiegebouw, zoals vermeld in ons omslagartikel van vorige week (Mare 23), maar in het Groot Auditorium.

Minder masters in februari

Geesteswetenschappen schrapt tweede instroommoment

Negen masteropleidingen van Geesteswetenschappen willen van het tweede instroommoment in februari af.

DOOR SUSAN WICHGERS Dat meldde vice-decaan masteronderwijs Mirjam de Baar vorige week in de faculteitsraadsvergadering.

'We hebben bij de verkenning gekeken naar het aantal studenten dat instroomt in februari en hoe de opbouw van het studieprogramma eruit ziet', zei De Baar. 'Is de opleiding bijvoorbeeld in staat een coherent programma aan te bieden? Voor een aantal opleidingen was dat problematisch, omdat het programma niet dubbel aangeboden kon wor-

den vanwege te weinig stafleden of een te klein aantal studenten dat in februari begint.'

Sommige masteropleidingen, zoals Mediastudies, wilden alleen afschaffing voor bepaalde tracks, maar dat is technisch niet mogelijk. In Studielink moeten studenten zich namelijk inschrijven voor de hoofdstudie. 'Het systeem laat niet toe dat specialisaties dichtgezet worden. Dat betekent dat alle richtingen binnen die opleiding de afschaffing moeten willen', legde De Baar uit.

'Ons voorstel is nu om ontheffing aan te vragen bij het college van bestuur voor deze negen opleidingen, voor twee jaar, waarna we zullen evalueren. De opleidingscommissies hebben hun akkoord gegeven.

We hebben ervoor gekozen om dat pas per 2020 in te laten gaan, zodat er ruim gelegenheid is om de zittende bachelorstudenten goed te informeren en voor te bereiden.'

Marlene van der Velden van studentenpartij LVS wilde weten hoe de universiteit gaat zorgen dat alle studenten die nu instromen in februari dan niet voor een andere universiteit zullen kiezen.

Vice-decaan bacheloronderwijs Egbert Fortuin: 'Daar is die tweejarige termijn voor, zodat we kunnen kijken naar de gevolgen. Als nou blijkt dat er echt veel mensen naar Amsterdam of een andere universiteit gaan, moet dit plan heroverwogen worden.'

'Het gaat om heel kleine aantallen,

maar je hebt kans dat je iets aan studenten verliest', vulde decaan Mark Rutgers aan.

Marian Klamer van de personeelsgeleding vroeg het bestuur hoe ze dat willen gaan meten. 'Die mensen hebben zich hier immers niet gemeld. En fluctuaties zijn er altijd in twee jaar.' Rutgers: 'Ja, het blijft een inschatting.'

'We hebben het zo zorgvuldig mogelijk proberen te doen, aan de hand van de opgestelde criteria en het aantal studenten dat instroomt', zei De Baar. 'Nu is het afwachten of het college akkoord gaat voor alle negen opleidingen, of alleen voor de opleidingen die echt onder een bepaald percentage zitten in het tweede semester.'

Deal or no deal? Studeren na de Brexit

Studenten uit het Verenigd Koninkrijk die op de datum van de Brexit in Nederland studeren, blijven het wettelijk collegegeld betalen. Wie na een harde Brexit naar Leiden wil, gaat het veel hogere instellingscollegegeld betalen.

In Leiden zijn dit collegejaar rond tweehonderd Britten aan een opleiding begonnen.

'Er zijn twee dingen die we met het college willen bespreken over de mogelijke gevolgen van de Brexit voor studenten, zei Nathanja van den Heuvel van promovendipartij PhDoc vorige week tijdens de universiteitsraadsvergadering.

'Uit gesprekken met Britse studenten die in Leiden studeren is gebleken dat zij niet op de hoogte zijn van de mogelijke gevolgen die de Brexit voor hen heeft. Ze maken zich ernstig zorgen over hun situatie.'

'De angst dat zij bij een Brexit meer dan 10.000 euro collegegeld moeten gaan betalen zit er goed in', aldus Viktor Blichfeldt van studentenpartij DSP.

Die angst is ongegrond. De Britse studenten die al in Leiden studeren, blijven gewoon het wettelijk collegegeld betalen. 'In het geval dat er daadwerkelijk een harde Brexit komt, zullen Britse studenten en aan een studie beginnen, worden behandeld als "derdelanders" (mensen die niet uit de EU komen, red)

en het instellingscollegegeld moeten betalen', blijkt uit het stuk van de universiteit over de collegegelden voor 2020/2021. Het instellingscollegegeld is een stuk hoger dan het wettelijk collegegeld.

'Het is heel belangrijk dat studenten echt op deze informatie worden gewezen', zei Blichfeldt.

'De universiteit kan meer doen. Stuur de betreffende studenten een mail. Informatie is eerlijk gezegd

vaak niet al te makkelijk te vinden op universiteitswebsite.'

'Als de informatie op de site de studenten niet bereikt is communicatie over de communicatie inderdaad ook nodig', aldus Van den Heuvel. **VB**

Nachtduikers vinden buitenboordmotor terug

In het troebele water van de Kaag spoorde studentenduikclub LSD dinsdagavond een buitenboordmotor op die De Blauwe Schuit was verloren.

Duikinstruuteur Jelle van Steen kijkt zorgelijk naar zijn hefballon. 'Hoeveel zou dat zijn? Dertig liter? Veertig?' Een hefballon is een stevige zak die zich onder water vult met lucht. Elke liter lucht verplaatst een liter water, en kan dus één kilo omhoog tillen. De grootste buitenboordmotor van De Blauwe Schuit weegt meer dan veertig kilo, dus of die ballon gaat helpen, is nog maar de vraag.

Het is de motor van de motorboot die de zeilvereniging gebruikt als ondersteuning voor zeilwedstrijden, en hij viel in het water bij het uit-

leggen van boeien, legt bestuurslid Marco Dijkxhoorn uit. Of de burens van de Leidse Studenten Duikvereniging hem omhoog willen halen?

De duikbriefing gaat over veiligheid – duikvlag, verlichting, andere boten op afstand – maar ook over verwachtingsmanagement. Als iets in het water valt, ligt het sowieso niet op de plek waar mensen zeggen dat 'ie viel. In helder en warm water kan je vanaf die plek op je gemak gaan zoeken, maar de Kaag is geen van beide.

De avondlucht kleurt roze als twee valken van de Schuit uitvaren. 's Avonds zijn er minder schepen, en Van Steen en buddy Michiel Fokkelman moesten uit hun werk komen. 'Bij LSD mag je blijven plakken als je instructeur bent', legt ICT-student Pelle Albers, belast met het aanpak-

ken van duikmateriaal, uit.

Aangekomen bij de boei die de plek waar de motor viel zou moeten markeren, rollen de twee duikers het water in. Zoals verwacht: daar ligt 'ie niet. Dat wordt zoeken. De boten gaan voor anker, en het begint te waaien. De Helly Hansen-jassen zouden moeten helpen, maar bestuurslid Martine Yavuz probeert toch dieper in haar reddingsvest te kruipen tegen de kou.

Tien minuten gaan voorbij. Twee zwarte vlekken verschijnen naast de boei. Raak? Het blijken meerkoeten. Nog eens vijf minuten later komen de duiklampen weer omhoog, op vijf meter van de boei. Het zicht in het water is zo'n drie meter, en vanaf de rand van de boot kun je net de bovenkant van de inderdaad te kleine hefballon zien. Met een lier halen de

Schuiters juichend hun motor aan boord. 'Hij kostte zo'n 2800 euro', vertelt Dijkxhoorn opgelucht.

Later in de werkplaats nemen ze de schade op. 'Als je nu aan het touwtje trekt, moet 'ie gaan bewegen. Anders heeft 'ie waterslag, en dan heb je een kutleven', legt een jongen in overall uit. Er komt geen beweging in. Het mag de vreugde niet drukken, en de LSD'ers krijgen bier. Om één uur 's nachts is het nieuws nog beter: als de motor niet meer in z'n achterruit staat, start 'ie wel. 30 seconden lang. De rest is aan een echte monteur.

Vindersloon? Dijkxhoorn: 'LSD hoefde geen geld, dus we gaan binnenkort iets leuks voor ze regelen. En als die motor het straks weer doet, mogen ze zeker onze motorboot lenen.' **BB**

Hbo'ers vaak niet welkom

Leidse masters ontoegankelijk voor hogeschoolstudenten

Bijna de helft van de reguliere masters van de Universiteit Leiden is niet toegankelijk voor hbo-gediplomeerden. Daarmee is de universiteit koploper in Nederland.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Dat blijkt uit het rapport 'Doorstromen van hbo naar wo' van de Inspectie van het Onderwijs. Van de 50 reguliere Leidse masteropleidingen bieden er 23 geen schakelprogramma aan voor hbo'ers. De belangrijkste reden die de universiteit hiervoor geeft is dat het hbo-bachelorniveau voor deze masters niet toereikend zou zijn. Ook aan de Universiteit van Amsterdam is bijna vijftig procent

van de masters niet toegankelijk voor hbo'ers.

Wat opvalt, is dat bijna 16 procent van de Leidse masters elders in het land ook wordt aangeboden op plekken waar hbo-gediplomeerden wél met een schakelprogramma worden toegelaten. Voor de masters van de Universiteit van Amsterdam is dit ruim 15 procent.

Hoewel Leiden en de UvA de kroon spannen, is het landelijke beeld voor hbo-gediplomeerden ook niet erg gunstig. Van alle 701 masters aan Nederlandse universiteiten, is ongeveer een derde voor deze groep niet toegankelijk. Hierbij zijn wel alle 110 researchmasters meegerekend. Als deze buiten beschouwing worden gelaten, bieden 109 van de 591 van de masteroplei-

dingen geen toegang voor hbo'ers. Het gaat dan voornamelijk om masters in gezondheidszorg, taal en cultuur en recht.

Als voornaamste redenen om hbo'ers de toegang te ontzeggen, geven de universiteiten dat het niveau van de hbo-bachelor niet toereikend is, er alleen toegang is voor specifieke wo-bachelorstudenten, of dat er geen verwante hbo-opleiding bestaat voor de betreffende masters.

Dat zoveel masters niet toegankelijk zijn voor hbo'ers is opvallend, omdat in de wet is vastgelegd dat hbo-gediplomeerden toegelaten moeten kunnen worden tot een universitaire master, mits zij via een schakelprogramma eventuele achterstanden in een redelijke termijn

kunnen wegwerken om zo alsnog aan de toelatingseisen te voldoen. Volgens het rapport interpreteren de universiteiten de wet verschillend, waardoor ook de doorstroomkansen uiteenlopen.

Ook staat in de wet dat er goede doorstroming moet zijn naar 'verwante opleidingen', terwijl de universiteiten ook dat begrip verschillend interpreteren.

De onderwijsinspectie wil daarom dat de formulering van de wet wordt aangepast, zodat voor de instellingen duidelijker wordt wat er van hen wordt verwacht en welke uitzonderingen zij mogen maken.

Overigens doen de technische universiteiten het uitzonderlijk goed. Zo zijn alle masters van zowel de Eindhoven University als Wage-

ningen University voor hbo'ers toegankelijk. De Universiteit Twente en de TU Delft stellen meer dan 90 procent van hun masters open voor hbo-gediplomeerden.

Onderwijsminister Van Engelshoven reageert in een Kamerbrief dat de betreffende artikelen in de wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek 'geëxpliciteerd' zullen worden, 'zodat duidelijk is voor studenten wat hun rechten zijn en voor instellingen wat hun verplichting is ten overstaan van studenten met betrekking tot het aanbieden van schakelprogramma's'. De minister schrijft dat ze daar nu mee bezig is en verwacht het wetsvoorstel begin volgend jaar aan de Kamer te kunnen voorleggen.

Ik ben een geluksvogel

> Vervolg van de voorpagina

Corruptie is het grootste probleem in Sierra Leone, zegt hij. 'Het land is rijk, maar corrupt. Dat verpest alles. Mensen stoppen geld in eigen zak. Ik ging naar Afrika, gaf de pennen aan een organisatie, en een week later had geen enkel kind er een gekregen. Toen dacht ik: ik doe het zelf wel. Ik stop de spullen in een doos, en ga zelf naar de scholen. Ze zijn er zo blij mee. Je zal het nooit geloven, tot je het met eigen ogen ziet.'

Hij waarschuwt mensen die geld willen doneren. 'Ik probeer het aan iedereen te vertellen: het is makkelijk om daar te helpen, maar sommige mensen pakken het gewoon voor zichzelf.'

Eén school heeft zijn speciale aandacht. 'In Freetown, de hoofdstad, heb je privéscholen en publieke scholen. Die publieke scholen zijn arm, dus die zoek ik op. De laatste keer nam ik de spullen mee naar basisscholen buiten de stad, in Waterloo, en Sparrow, en Sussex. Toen ik

er aankwam, hadden de meeste kinderen geen plek om te zitten.'

'Op een dag wil ik meer doen. In Waterloo ga ik altijd naar een school, die is zo arm, daar zitten honderd kinderen in één klas. Er is veel land in Afrika, maar ze hebben geen geld om de scholen groter te maken. Ik maak hier school, dus ik heb niet veel, maar als ik meer had, zou ik meer doen.'

'Ik ben een rijk man! Ik weet niet of je het gelooft. Ik kan geld in mijn zak steken, naar Afrika gaan en in een *guest house* slapen. Ik ben een geluksvogel. Als ik stop met werken, ga ik terug naar huis, en die arme mensen helpen. Er zitten daar veel NGO's, daar ga ik dan bij.'

De verzamelde pennen stopt hij aan het eind van het gesprek in een Hoogvliet-tas. In oktober vertrekt hij weer naar Afrika. 'Tegen de tijd dat het september is, heb ik heel veel verzameld', verzekert hij. 'My *koffer will be full of rubbish*'.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

'Vliedschaamte? Schei toch uit!'

Eurocommissaris Frans Timmermans ging in de Marekerk in gesprek met studenten over plastic, luchtvaart, en de soms in haar voegen krakende Europese Unie.

'Hier is de plaatsvervanger van Jean-Claude Juncker op aarde', zo kondigt presentator Joost Vullings, politiek verslaggever van EenVandaag, eurocommissaris Frans Timmermans aan. Timmermans is vice-voorzitter van de Europese Commissie, het 'dagelijks bestuur' van de EU. De PvdA'er wil Juncker graag opvolgen. Op 23 mei zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement. Hij is dinsdag te gast op een bijeenkomst van MASCQ, de PKvV en de Europese Commissie om vragen te beantwoorden van studenten. Thema: 'Klimaat, jongeren en de toekomst van de EU'.

'Ik zag u net buiten in de weer met plastic afval', merkt Vullings op. 'Die troep heb ik zelf niet uit de gracht gevist', zegt Timmermans. Dat is met 'heel veel toewijding gedaan' door Plastic Soup Surfer Merijn Tinga en organisaties als CanalCups. 'Ik wil ze bedanken, want door mensen zoals zij is de samenleving rijp voor verandering. Onlangs is door het Europees parlement met overweldigende meerderheid een wetsvoorstel aangenomen om onder andere plastic rietjes en wattenstaafjes te verbieden. Vijf jaar geleden werd

je nog weggelachen met dit soort voorstellen: 'Heb je nou echt niets beters te doen dan plastic rietjes verbieden?'

Toch valt het niet mee om vervuiling goed te bestrijden, zegt een van de studenten in het publiek: 'Vliegen naar Spanje is goedkoper dan een Happy Meal. In Zweden kennen ze het woord vliedschaamte. Wat vindt u daarvan?' 'Schaamte, schei toch uit', reageert Timmermans. 'Dat is zo calvinistisch, daar heb ik een hekel aan. We moeten ons wel bewust zijn van ons gedrag.' Dat betekent volgens hem: belasting op kerosine en zorgen dat het spoor netwerk in Europa echt een alternatief voor vliegen wordt.

Timmermans erkent dat de transitie naar een duurzamere economie in eerste instantie nog weinig gaat opleveren, maar dat er op termijn geen andere optie is. 'Als we ons welzijnsniveau willen behouden en voorkomen dat er conflicten ontstaan over drinkwater en schone lucht en energie, moet je zorgen dat je de eerste bent. Dan kun je de technologie vermarkten.'

Die transitie is echt nodig, vindt hij: 'Een van de grootste politieke leugens is zeggen: als we niets doen, blijft alles zoals het is.' Hij benadrukt dat het echt niet de bedoeling is dat 'iedereen in een grot moet gaan leven en alleen nog maar gras eet'.

Timmermans begrijpt overigens

dat de studenten sceptisch tegen de EU kunnen staan. 'Jullie zijn tien à twaalf jaar politiek bewust en hebben de Unie alleen maar van de ene crisis in de andere zien rollen.' Dat scheidt natuurlijk weinig vertrouwen. Toch is de EU essentieel om een vuist te maken tegen Trump. 'Voor hem is het gunstig om handelsafspraken te maken met individuele landen. Dan is hij de sterkste. Als hij met de EU moet onderhandelen, is hij dat niet.'

Hij noemt nog een voorbeeld. 'Het is natuurlijk niet te verkopen dat in een en hetzelfde land Starbucks geen belasting hoeft te betalen en het café om de hoek wel.' Maar dat probleem moet je juist in Europees verband aanpakken. Want als een land 'nee' zegt tegen zo'n groot bedrijf, 'dan gaan ze naar de burens. De optimisten denken: 'We zitten allemaal in hetzelfde Europese schuitje en we moeten samen problemen oplossen. De pessimisten denken: 'Shit, ik zit op een boot met allemaal mensen die ik niet vertrouw.' Met als gevolg dat ze heel nationalistisch gaan denken. Politici als Salvini in Italië, Orbán in Hongarije en Baudet wakkeren dat aan.'

Vullings: 'Ik zag dat u net nog even op uw telefoon kijkt. Is er al nieuws vanuit Downing Street 10?' Timmermans laat weten dat hij Londen inderdaad scherp in de gaten houdt: 'Ik kijk met tranen in mijn ogen naar wat daar gebeurt.' **VB**

'We zijn er nog lang niet'

De gemeente heeft drie locaties op het oog voor de bewoners van de 58 huurwoningen tegenover het Lipsius die moeten wijken voor de nieuwe Humanities Campus. De bewoners zelf zijn nog lang niet overtuigd.

De universiteit wil graag op de plek van het zogeheten Doelencomplex een van de gebouwen van de nieuwe Humanities Campus neerzetten. De 58 appartementen en huizen tussen Doelengracht en Cleveringaplaats van woningcorporatie de Sleutels zouden gesloopt mogen worden als 70 procent van de bewoners akkoord gaat met de sloop. Volgens

bewonerscommissie De Doelen wil ruim 70 procent juist *niet* verhuizen.

Maandag kwam de gemeente tijdens een besloten informatiebijeenkomst met drie locaties waar de bewoners naar toe kunnen verhuizen. 'De drie locaties zijn: het Plexusgebouw aan de Kaiserstraat voor de bewoners met appartementen', vertelt Theresa Steeman, secretaris van de bewonerscommissie. 'De Waardgracht voor appartementen. En de Langegracht, waar nu het Stadsbouwhuis staat, voor de grondgebonden woningen. De mensen die een huis hebben in het Doelencomplex, kunnen dus alleen naar de Langegracht.'

Dinsdag spraken de bewoners tijdens een bijeenkomst over de drie locaties. 'De reacties waren fel en kritisch', zegt Steeman. 'De mensen weten eigenlijk ook nog niets. Hoe gaat het er allemaal uitzien, bijvoorbeeld? We weten alleen wat over de plekken, verder was het vrij inhoudsloos wat we van de gemeente hebben gehoord.'

Voorlopig zijn de bewoners dus verre van overtuigd.

'We zijn nog bijzonder strijdbaar. De wethouder (Paul Dirkse, *red.*) is er nog lang niet. Er moet nog heel wat gebeuren voordat we enig licht aan het einde van de tunnel kunnen zien.' **VB**

Brief

Geen jij-bak, maar een mond vol tanden

Tot mijn spijt was ik vorige week onbereikbaar voor weerwoord ('Een feitenvrije dromer, De Leidse jaren van Thierry Baudet', *Mare* 23, 28 maart); nu mag ik wat rechtzetten.

Bij de promotie van Baudet was ik hoogleraar in Leiden. Anders dan Geerten Waling aan de redactie vertelde, beschuldigde ik Baudet niet van het bedrijven van ideologie. Ik citeerde een juridische bepaling en vroeg of hij die kende. Hij kende haar niet.

De bepaling was artikel 4 lid 2 van het EU-verdrag en luidt: 'De Unie eerbiedigt de gelijkheid van de lidstaten ... alsmede hun nationale identiteit die besloten ligt in hun politieke en constitutionele basisstructuren...'

Ik vroeg vervolgens hoe hij deze bepaling kon verzoenen met zijn stelling dat de Unie een samenwerking is tegen de nationale staten, met name haar lidstaten. Hij had op die vraag geen antwoord.

Het ging dus niet om literatuur die te weinig aan bod komt, maar om de feiten van eenvoudige en

fundamentele bepalingen van EU-recht (zijn onderwerp) die hij niet eens kent.

Geen opinies, zoals Waling zich meent te herinneren, maar feiten. Geen verschil van inzicht, maar gebrek aan kennis. Geen antwoord in de vorm van een jij-bak, zoals Waling zegt, maar een mond vol tanden.

Wel heb ik Baudet beschuldigd van wezenlijke schending van de procedure van zijn promotie. Dat was toen hij, een week eerder in zijn column in *NRC Handelsblad*, schreef dat zijn komende verdediging een formaliteit was en zijn promotie al lang in kanalen en kruiken. Een openlijke en opzettelijke belediging onder meer van degenen die met hem in discussie zouden gaan.

Toen had de procedure moeten zijn afgebroken.

Tom Eijsbouts, hoogleraar Europees constitutioneel recht en geschiedenis, Universiteit van Amsterdam

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3havo. Nederlands, 2hbo, onderzoeksverslagen maken. *Engels, brugklas mavo-havo. *Nederlands, 2vmo. *Frans, brugklas mavo-havo. *Engels, 5 havo. *Natuurkunde, 3 havo. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Frans, Nederlands, Engels, brugklas mavo. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekooimen@owwleiden.nl.

Woensdag 10 april **Inloopconcert**, Academiegebouw 13.00 uur. Willeke Smits speelt op het **Fleotroporgel** vier keer "Johann".

Smits is organist van de Hooglandse Kerk in Leiden. Toegang is vrij. <https://www.universiteitleiden.nl/dossiers/kunst-en-cultuur/universiteitsorgel1>

Heb jij altijd al in gesprek willen gaan met een Tweede Kamerlid of Europarlementariër om meer te weten te komen over de ins and outs van de politiek en het leven als politicus? Op **17 april** is dat mogelijk! SIB-Leiden organiseert dan de **'Haagse Tafeltjes Avond'** van 19:00 tot 21:30, waarbij je in vier gespreksrondes over alle mogelijke onderwerpen kunt praten met politici van allerlei politieke partijen en bestuurslagen. Aanmelden is gratis en het evenement staat open voor alle Leidse studenten. Zie voor aanmelden het Facebook-evenement 'Haagsche Tafeltjes Avond 2019'.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijftiendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van *Mare* opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Academische Agenda

Mw. Y. Tan hoopt op dinsdag 9 april om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'The Rome Statute as Evidence of Customary International Law'. Promotor is prof. dr. W.A. Schabas.

Mw. A. Leen hoopt op dinsdag 9 april om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Multimodality imaging in ischemic heart disease, from prevention to outcome'. Promotor is prof. dr. J.J. Bax.

Mw. P. Wibulsiip hoopt op dinsdag 9 april om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Nawabi Karnataka: Muhammad Ali Khan in the Making of a Mughal Successor State in Pre-colonial South India, 1749-1795'. Promotor is prof. dr. J.J.L. Gommans.

Dhr. B.R. Lamichhane hoopt op dinsdag 9 april om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Living with

the Large Carnivores: The interaction between humans, tigers and leopards in Chitwan National Park, Nepal'. Promotor is prof. dr. G.A. Persoon.

Mw. J. Sandjojo hoopt op dinsdag 9 april om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Turning disabilities into abilities. Promoting self-management in people with intellectual disabilities'. Promotor is prof. dr. A.W.M. Evers.

Dhr. M. Brand hoopt op woensdag 10 april om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The Manichaeans of Kellis: Religion, Community, and Everyday Life'. Promotoren zijn prof. dr. A.F. de Jong en prof. dr. J. van der Vliet.

Dhr. N. Singh hoopt op woensdag 10 april om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Strategies for Mechanical

Metamaterial Design'. Promotor is prof. dr. M. van Hecke.

Dhr. A. Cortina hoopt op donderdag 11 april om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Bergson and the Aristotelian model of immanent teleology'. Promotoren zijn prof. dr. F. de Haas en prof. dr. A. Messina (Universidad Diego Portales).

Mw. A.R. van Buul hoopt op donderdag 11 april om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Chronic obstructive pulmonary disease'. Promotoren zijn prof. dr. N.H. Chavannes en prof. dr. C. Taube (University Duisburg-Essen).

Dhr. J. Veerbeek hoopt op donderdag 11 april om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Hidden treasures: Uncovering task solving processes in dynamic testing'. Promotor is prof. dr. W.C.M. Resing.

Welke richting geef jij aan je bachelor?

Bezoek de
Minorenmarkt Geesteswetenschappen!
Dinsdag 16 april 2019 - 16.00-17.30 uur
P.J.Veth gebouw

Ga je voor verbreding of verdieping? Een minor Theater en Film of een stage in Japan? Ontdek alle keuzemogelijkheden in je derde jaar op de Minorenmarkt Geestewetenschappen!

Toegankelijk voor alle studenten van de Universiteit Leiden.

studiegids.leidenuniv.nl/studies/minors

Universiteit
Leiden

Bij ons leer je de wereld kennen

Ben jij ons nieuwe natuurtalent?

Eind deze zomer gaat ons museum weer open! Wij zoeken enthousiaste **Publieksbegeleiders** en **Educatief Begeleiders** die straks ons team komen versterken.

Ben jij één van die nieuwe natuurtalenten? Kijk snel op onze website voor de vacatures naturalis.nl/vacatures

N Naturalis
Biodiversity
Center

Meer dan schermmpje staren

Augmented reality brengt niet alleen gamers in beweging

Het succes van Pokémon Go bewees dat de spelers niet alleen in beweging kwamen, ze werden ook socialer. Danica Mast gaat inspanningstechnologie verder onderzoeken.

DOOR BART BRAUN Een paar jaar terug dook er een exotische nieuwkomer op in allerlei natuurgebieden. Vogelspotters en wandelaars klaagden over de invasieve binnendringers, en de schade die ze aan zouden richten aan de oorspronkelijke natuur.

Het ging om mensen; gemiddeld wat bleker en wat jonger dan de gebruikelijke bezoekers. In plaats van te genieten van de omgeving, waren ze opvallend gefocust op hun mobieltjes. Het was de zomer van 2016, er waren wereldwijd zo'n 500 miljoen mensen die Pokémon Go op hun telefoon hadden staan, en

tenminste een gedeelte daarvan was serieus mijnen aan het maken.

Technologie krijgt vaak het verwijt dat het ons passief en dik maakt, maar dat hoeft dus niet altijd op te gaan. Onderzoeker Danica Mast van de Haagse Hogeschool werkt al jaren met zogeheten *exertion interfaces*: technologie die mensen in beweging moet krijgen. 'We kunnen er veel van vinden dat technologie een steeds grotere rol in onze leefomgeving speelt en een groter deel van ons dagelijks leven uitmaakt, maar het is ook een ontwikkeling die door zal blijven gaan. Daarom is het belangrijk om goed na te denken over hoe we die technologie zo goed mogelijk kunnen inzetten om wel gewenst gedrag te bewerkstelligen,' zegt ze erover. Sinds kort is Mast ook promovendus bij het Leidse informatie-instituut LIACS.

In 2015 kon je haar technologie live zien op Lowlands. Spelers moesten

daar in tweetallen Tetris spelen: als de linkerspeler sprong, schoof het blokje naar links. De rechterspeler kon het blokje naar rechts sturen, en als ze tegelijk sprongen, kantelde het blokje. 'Je zag dat het publiek mee ging springen, en aanmoedigingen schreeuwde,' glimlacht Mast. 'Als goed wetenschapper had ze natuurlijk een controlegroep: spelers die het spel met twee grote knoppen kon bedienen, zonder te springen. 'De springers vonden het spel veel moeilijker, en hun scores waren ook een stuk lager. Maar ze hadden wel evenveel plezier gehad.'

Mast: 'Technologie krijgt een steeds grotere rol in ons leven. Ik wil weten hoe je het in kan zetten voor gewenst gedrag. Dat kan sociaal gedrag zijn, of zorgen dat mensen meer gaan bewegen, of bijvoorbeeld motoriek bij jonge kinderen.' Voor de 'gymzaal van de toekomst' ontwierp ze een interactieve projectie: een beamer toont een vijver vol visjes rond de evenwichtsbalk. Als de visjes door elkaar heen zwemmen, is het moeilijker om in balans te blijven. Lukt het toch, dan kan je extra opdrachten geven: probeer sneller te lopen dan het blauwe visje, of raak onderweg alle rode visjes aan zonder van de balk te vallen. 'Mensen denken bij *augmented reality* vaak aan apps als Pokémon Go, waarbij je op een schermmpje moet kijken, maar hierbij hoeft dat niet,' legt ze uit. 'Het voegt een digitaal extra laagje toe, zodat je meer uit die oefening kunt halen.' Bijkomend voordeel: 'Sommige kinderen vinden bewegen niet zo leuk, en die groep is geneigd om meer te doen als je iets als dit aanbiedt. Het zou leuk zijn als je zo'n effect op meer plekken voor elkaar kan krijgen.'

Voor haar promotieonderzoek wil Mast eerst op een rijtje zetten wat er allemaal al gebeurt met inspannings-interfaces. 'Op basis daarvan wil ik een aantal pilots doen om meer technologie te onderzoeken, en prototypes bouwen om te testen.'

Dat testen kan samen met haar studenten van de opleidingen Communication & Multimedia Design en User Experience Design. In de *Innovation Playground* op de begane

grond van de Haagse vestiging is het donker, zodat de beamers beter uit de verf komen. De studenten presenteren hun eigen versies van het visjesspel: een dansprogramma dat je leert lindyhoppen door voetstappen op de grond te projecteren, een spel waarbij de vloer lava is.

Ietsje verderop spelen twee studenten een spannende versie van *Pong*, waarbij je de balkjes beweegt door op en neer te lopen. Twee andere studenten proberen een achtervolgingsspel te spelen waarbij je de poppetjes aanstuurt door *lunges* in de juiste richting te maken. Met de muziek aan, de actie op het scherm en de inspanning zelf, lijken ze onmiddellijk te vergeten dat er achter hun iemand staat die hun bewegingen invoert in de computer.

'Een *Wizard of Oz*-aanpak,' noemt Mast het: 'Waarmee je heel snel kan zien of een idee potentie heeft of niet.' Nu ze ook in Leiden werkt, hoopt ze ook studenten van de master Media Technology te kunnen betrekken. Die opleiding volgde ze zelf ook: de interactieve wereldbol in de hal van de Sterrewacht was een studieproject van haar.

'Wat we al weten, is dat zulke inspanningstechnologie een hoge *novelty value* heeft. Mensen zijn nieuwsgierig en gaan het uitproberen. De pianotrap in Stockholm, die noten speelde als mensen erop liepen, lag direct naast een roltrap. Toen die muziek ging maken, namen meer mensen de trap. Wat er gebeurt als die trap er maanden ligt? Dat weten we nog niet, en ook niet wat je nou precies moet doen om te zorgen dat iets leuk blijft.'

Het allerleukste, vindt ze zelf, is de wisselwerking tussen het sociale aspect en beweging. De Pokémon-spelers die aan de praat raken, de bezoekers die samen moeten werken om de wereldbol aan de praat te krijgen. 'Bewegen lijkt vaak een sociale activiteit te zijn, dat zou ik in willen zetten. Dat je een station hebt waar iedereen langs elkaar loopt, en je er met technologie voor kan zorgen dat mensen net wat meer bewegen, of net wat meer contact met elkaar hebben.'

Platwormseks

Platwormenexpert Ronald Sluys van Naturalis werkte mee aan een artikel in *Zootaxa* waarin twee nieuwe soorten zeeplatwormen worden beschreven. Dat is een prachtige groep met dieren in de meest uitbundige kleuren, maar deze twee zijn gevonden op het strand en zijn dus zandkleurig. Ook dan heb je recht op een naam, en daarom kent de wereld vanaf nu de *Nerpa fistulata* en de *Paucumura falcata*, behorend tot een geslacht dat Sluys als eerste beschreven heeft. Deze komen uit China, best een eind van Brazilië, waar de enige andere *Nerpa*-soort voorkomt.

Van *P. falcata* vinden Sluys en zijn Chinese co-auteurs het verder belangrijk om te melden dat de soort aan een bijzonder seksstandje doet: twee wormen drukken de buikzijdjes tegen elkaar aan, en vormen dan samen een spiraal.

Hongersnood

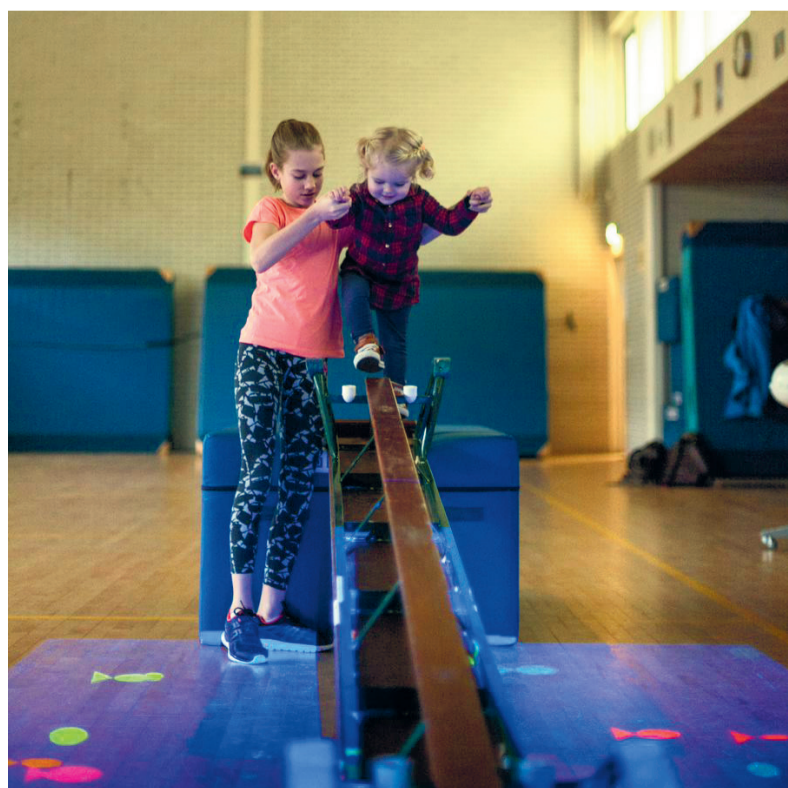
Het is onduidelijk of de Chinese hongersnood na de Grote Sprong Voorwaarts dezelfde genetische gevolgen had als de Nederlandse hongervinter en de Holodomor ('hongermoord') in Oekraïne. Baby's die na die laatste twee hongersnooden werden geboren – en in de baarmoeder dus te weinig te eten kregen – hadden later in hun leven een hogere kans op overgewicht en suikerziekte.

In een commentaar in *Nature Reviews Endocrinology* zetten epidemiologen van het Leids Universitair Medisch Centrum en Columbia University de Chinese data op een rijtje. Ze komen vervolgens tot de conclusie dat je over de Chinese hongersnood van 1959-1961 niet hetzelfde kan zeggen. Onderzoekers die dachten van wel, hadden hun controlegroepen niet goed uitgekozen.

Waarschijnlijk is het effect minder goed zichtbaar omdat de 'Drie Jaar van Natuurrampen' wat minder sterk afgebakend waren dan de Hongervinter en de Holodomor: niet overal in China even heftig, en daarvoor en daarna ging er ook nog wel eens plaatselijk een oogst mis. 'Het blijft een open vraag of de Chinese hongersnood een substantiële bijdrage heeft geleverd aan de huidige uitbraak van suikerziekte in China', aldus de auteurs.

IJzerstorm

In de Atacama-woestijn van Chili staat de zogeheten Very Large Telescope. Hij bestaat uit vier optische telescopen die samen kunnen werken als één grote telescoop via een wiskundige truc die interferometrie heet. Een internationaal team van sterrenkundigen, onder wie Leidenaars Tim de Zeeuw, Ewine van Dishoeck en Paul Mollière, heeft voor het eerst die truc gebruikt om direct een exoplaneet waar te nemen. Vlakbij de ster HR8799 zit een enorme gasbol, waar het zo'n achthonderd graden is. Metingen suggereren dat er reusachtige donkere stofwolken met ijzer en siliciumzouten in de atmosfeer zitten zijn. De planeet is nog een jonkie van slechts 30 miljoen jaar oud, en de nieuwe data moeten meer inzicht opleveren in hoe nieuwe planeten zich vormen.

'Met zo'n extra laagje haal je meer uit de oefening.' Foto Hans Krudde

8 t/m 11 april 2019

Studentgeleding Universiteitsraad

Faculteitsraden

Studentenraad LUMC

Dienstraden

universiteitleidennl/stemmen

De echte held van de grondwet

Donker Curtius zorgde ervoor dat de wet van Thorbecke werd aangenomen

Thorbecke streek met de eer toen in 1848 de nieuwe grondwet werd ingevoerd. Dirk Donker Curtius, die het vuile werk moest opknappen, raakte in de vergetelheid. Promovendus Mathijs van de Waardt pleit voor eerherstel, zelfs bij de premier.

DOOR VINCENT BONGERS *'Het schijnt te blijken, dat de brieven op het postkantoor van Leiden soms worden geopend'*, schreef de *Arnhemse Courant* op 14 februari 1839. De directeur van het postkantoor was niet zo blij met deze aantijging en sleepte de krant voor de rechter wegens laster.

De uitgever van de *Courant* kreeg een forse straf van de rechter. Ook in het hoger beroep bleef die veroordeling staan. Toen kwam de zaak voor de Hoge Raad. Journalist, politicus, en Leidse jurist Dirk Donker Curtius (1792-1864) hield een gloedvol pleidooi van meer dan drie uur in de rechtszaal ter verdediging van de krant. 'De drukpers is de koningin der aarde', zei hij. 'Zij alleen heeft het licht in de duisternis voor allen ontstoken.' De uitgever werd vrijgesproken.

'Mensen kwamen van heinde en verre om hem te zien pleiten', zegt Mathijs van de Waardt (1984), die politicologie en bestuurskunde in Leiden studeerde, en gisteren promoveerde op een biografie van Donker Curtius. 'Door dit proces en andere vergelijkbare rechtszaken werd hij een lan-

delijk bekende advocaat die het opnam voor de persvrijheid. Hij gebruikte de rechtszaal als politiek podium.'

Donker Curtius was een liberaal. Hij was voorstander van de vrije pers en wilde de macht van de koning inperken door directe verkiezingen in te voeren. 'Hij was een echte activist die probeerde zoveel mogelijk aandacht te genereren voor de rechtszaak door artikelen in kranten te schrijven, of bevriende journalisten te vragen dat te doen', legt Van de Waardt uit. De advocaat onderhield ook contacten met figuren aan de zelfkant van de samenleving. 'Hij had scherpe randjes, was een beetje een straatvechter. Hij was een regelaar in de boven- en onderwereld. Dat *wheelen en dealen* zat echt in zijn aard. Dat zag je ook in 1848.'

In dat jaar brak in verschillende landen de revolutie uit: burgers wilden meer macht. Ook in Nederland rommelde het: koning Willem II zat trillend van angst op zijn troon. 'Willem was echt bevreesd. Hij nam dan ook een vlucht naar voren en koos voor een liberale grondwet. Hij wilde een heroïsche generaal zijn die voor de troepen uitliep. Als er een grondwetsherziening moest komen, dan wel van hem en niet van het parlement. De Leidse hoogleraar rechten en liberaal politicus Johan Rudolf Thorbecke had in 1844 al een voorstel gedaan voor een nieuwe grondwet. De koning wees deze toen af.'

In 1848 was dat echter anders. 'Donker

Curtius was de man die op dat moment het meest op de voorgrond trad. Voor die tijd stond hij aan de zijlijn. Als Willem de generaal was, dan was Donker Curtius zijn beste kapitein. Tot maart van dat jaar had Donker nog nooit een publieke functie gehad. Toen werd hij ineens gevraagd voor de grondwetscommissie, waar ook Thorbecke in zat. Die twee lagen elkaar helemaal niet.'

Historicus Jeronimo de Bosch Kemper schreef over de twee tegenpolen: 'Dirk Donker Curtius gaf meermalen onverbloemd te kennen dat hij Thorbecke ten gevolge van zijn heerszuchtige karakter in niets vertrouwde; Thorbecke van zijner zijde zag met vernederende minachting op Mr. Dirk neder.'

Desondanks was de commissie verrassend eensgezind als het om de inhoud ging. 'Thorbecke schreef de nieuwe wet en stapte vervolgens uit beeld. Het was aan Donker Curtius om ervoor te zorgen dat de nieuwe wet werd aangenomen. Dat was een lastige klus: hij moest twee ministers ompraten. En het stuk moest twee keer door de Tweede Kamer en twee keer door de Eerste Kamer.'

Donker had een pragmatische aanpak in de omgang met het parlement. 'Het duidelijkste voorbeeld was de Eerste Kamer. Het plan was dat ook die direct gekozen zou worden. Donker merkte dat hij dat niet door de Tweede Kamer ging krijgen. Hij gaf een klein beetje toe: de Provinciale Staten kiezen de Senaat. Heel veel kreeg Donker Cur-

tius er wel door. Thorbecke vond het echter maar niks wat er van zijn grondwet was gemaakt. Als je het de Leidse hoogleraar had laten regelen, dan was het maar de vraag of de wet het had gered. Daarom is Donker wel de man van 1848.'

Daarna werd Thorbecke echter bepalend. 'Hij was eigenlijk een van de eersten die geestverwanten om zich heen verzamelde en verkozen probeerde te krijgen in het parlement. Deze "Thorbeckianen" maakten het Donker Curtius heel erg moeilijk toen hij minister van Justitie werd.'

Thorbecke werd de liberale held in de Kamer. Donker Curtius raakte in de vergetelheid.

Van de Waardt wil de vergeten politicus weer onder de aandacht brengen. Bijvoorbeeld bij de minister-president, van de liberale VVD. 'Ik heb een briefje naar premier Rutte gestuurd: "Ik zag dat een portret van Thorbecke in het Torentje hangt. Weet u wie er pas echt belangrijk was in 1848? Dit boek past mooi bij het schilderij. Ik wil het graag aan u overhandigen." Daar stond de premier wel voor open. Hij is immers Leids historicus, liberaal en liefhebber van biografieën. Vandaag ga ik dan ook naar het Torentje om het eerste exemplaar van de handalseditie aan hem te overhandigen.'

Mathijs van de Waardt, *De man van 1848, Dirk Donker Curtius*. Uitgeverij Vantilt, 424 pgs, € 29,50

Napoleon begroet zijn Gardes d'Honneur in Champaubert, 1814.

Dienstweigeraar dronk wijn in de cel

Donker Curtius heeft zich in 1811 ingeschreven in Leiden om te promoveren. 'Het Athenaeum Illustre in Amsterdam waar hij studeerde had geen promotierecht', zegt Van de Waardt. 'Er was nog een reden om in dat jaar snel naar Leiden te gaan: in 1812 werden de examens namelijk zwaarder. 'In de annalen van de universiteit zie je in 1811 een enorme piek in de inschrijvingen: studenten wilden nog snel hun bul halen voordat het strenger werd. Het is waarschijnlijk dat ook Donker Curtius die keuze maakte.'

In 1813 was Nederland bezet door de Fransen. Om de goegede standen aan het regime van Napoleon te binden, werd de zogeheten Garde d'Honneur opgericht. Donker Curtius werd opgeroepen, maar weigerde dienst te nemen in het leger van de bezetter. Hij werd opgepakt en vastgezet in de Haagse Gevangenschap. Eenmaal in de cel vroeg hij zijn broer om 'wat fijn linnengoed', een 'witte broek' en 'een jas'. Ook bestelde hij een fles wijn. Na twee weken werd Donker met andere weigeraars naar Metz gestuurd. Eenmaal daar kwam er van dienen in het leger niets meer terecht.

In 1813 werd Napoleon bij Leipzig verslagen en dat was teken voor de gardisten om te proberen hun weg naar huis terug te vinden. Verkleed als knecht wist Donker per koets aan de Fransen te ontglippen en naar Nederland te vluchten.

Ook tijdens de Belgische opstand in 1830 liet Donker Curtius van zich horen. Hij was in Brussel toen de sluimerende onvrede van de Belgen omsloeg in verzet. Donker Curtius spoedde zich per koets naar paleis Noordeinde om daar koning Willem I te overtuigen concessies te doen aan de Belgen. In 'bestoven reispak' kwam hij aan bij Willem. Het kostte enige moeite om de koning te spreken, maar het lukte uiteindelijk. 'Sire, België is voor u verloren', zei Donker Curtius. De koning was echter niet erg onder de indruk van het betoog van de advocaat en sloeg de waarschuwing in de wind.

'Donker Curtius was een straatvechter. Dat *wheelen en dealen* zat echt in zijn aard.'

Please don't tell Alexa

The advance of virtual assistants is raising ethical problems

Virtual assistants like Alexa and Google Home will become more and more important to us, says Monica Lam of Stanford University. She is working on an open-source version that you can program in everyday language, one that treats both privacy and the free market more seriously.

BY BART BRAUN “Back in 2008, there were people, including me, who predicted the current trouble with Facebook. Now we can't even solve those problems any more, really: two billion people use Facebook and Facebook apps like Instagram and WhatsApp. What can we do about it now? We need to predict problems and solve them before they arise.

“At present, there are about fifty million people using virtual home assistants like Alexa and Google in the United States alone. Their popularity has grown very rapidly, when you consider how new they are. The more they understand their users and the more electronic devices can to work together, the more popular they will be.

“They are the gate and they have the platform. That makes them dangerous in three ways. They decide what you see, they collect lots and lots of personal data and once they have that data, they learn from it and try to improve. Let's say virtual assistants could send a patient's blood pressure reading to the doctor; if enough doctors monitor blood pressure that way, the artificial intelligence can collect a huge amount of data. It can find patterns in that data and attempt to improve blood pressure levels, meaning that device assumes the doctor's role. We'll start to see such changes everywhere.

“We'll be able to measure people very, very accurately. The main question is: will there only be one or two companies who profit from it, or will there be more? Even if you trust those companies with your data, it's

better for innovation if there is open competition.

“At Stanford, my colleagues and I are working on Almond, an open-source virtual assistant: everyone is allowed to see the code, everyone is allowed to use it, and everyone is allowed to build applications or things that work with Almond. You decide which data it shares with whom and you can program it yourself.

“At the moment, I use it mostly to remind me to charge my car, but you can get it to do all sorts. One integrated messenger, instead of lots of individual ones. Commands like: ‘If the price of Bitcoins drops below two thousand dollars, send a message to my colleagues via Slack’ or ‘When I leave the office, turn on the heating at home.’

“Let's say you have asthma. You can blow into a lung monitor connected to your assistant. You can keep track of any changes so when your doctor asks, ‘Send me an email if the volume drops below such-and-such’, you give your assistant

permission to send that information. It could warn you if the air is too polluted to go running and warn your parents if you are admitted to hospital.

“You can program it in natural language. Artificial intelligences are now so far advanced they can make the transition from a graphic user interface like Windows or your phone's touchscreen to the linguistic user interface. You give it simple ‘if this happens, then do that’ commands and it generates the corresponding code. It works because people understand that they are talking to a computer. You don't say ‘make sure the room temperature is in my comfort zone’, you say ‘turn the heating up to 21 degrees’.

“We're putting more and more new things in Almond, even though the basis is not good enough yet. I simply don't have the people to do it. I want to set up an alliance with the industry and hopefully they can provide the manpower for it. Why would they want to? Because the rise

of virtual assistants is at risk of becoming a duopoly. The market for home assistants seems to be split in two: at electronics fairs, you see

products that can either work with Google Home or Amazon's Alexa, or both, and nothing else really.

“It's the same situation as early on in the networking world. Everything used Cisco and if you wanted to change something, you had to sell your company to them. A colleague of mine at Stanford developed the so-called Software Defined Networking and all sorts of businesses, including Google, collaborated because everyone can innovate in an open market. It also helps that the assistants are a new platform. The market for operating systems was dominated by Windows – open Unix/Linux never really caught on. But then smartphones arrived on the scene and they operated on Android-based Linux. The Windows Phone lost out to it.

“I'm counting on there being enough companies who want to compete with Amazon and Google. There's Apple, for starters, and large chain stores like Safeway. After all, Alexa won't make it easy for you to buy things from one of Amazon's rivals. Together, the other parties are quite powerful, and who wants to be under the thumb of those two companies?”

Programming with human language

Monica Lam is Professor of Computer Technology at Stanford University. She was in Leiden for the Ada Lovelace Distinguished Lectures, for which LIACS, Leiden's Computer Science institute, invites female speakers. Professor Lam is developing virtual assistants that can be programmed in ordinary human language. Moreover, she is an expert on compilers (which translate codes from one programming language to another) for supercomputers and web application security

More English in the Council

The University Council want part of the Council's papers to be translated into English. At the moment, none of the papers are available in anything but Dutch.

BY VINCENT BONGERS Student Party DSP The Hague has a seat on the University Council. Viktor Blichfeldt (International Studies) from Norway occupies that seat but does not speak Dutch. However, the university uses Dutch to formulate and discuss its policies. Problems arose earlier, when Blichfeldt clashed with the Rector on the use of English in the Council.

DSP represents an ever-growing group of students and staff who do not speak Dutch and the party believes they should be able to be part of the decision-making process. The Executive Board has raised the University Council's budget by two thousand Euros and Blichfeldt has been appointed a language buddy to help him follow the meetings. But

the DSP claims that there is a better solution for non-Dutch speakers and has written a policy paper in which the party asks the Executive Board to implement a number of measures to facilitate access to participation.

One of the proposals is to set up a paid traineeship to the translation work for the various councils. The traineeship would be specifically linked to the specialist master's degree courses “English Language and Linguistics” and “Translation”. The Council is to investigate the feasibility of the proposal.

Another major issue is the translation of the policy documents that are discussed by the Council, which are currently only available in Dutch. That must change. The University Council agrees and would like English summaries of proposals on which the participation bodies advise. The full text of any proposal requiring the Council's approval should be translated into English. The accompanying notes to the proposals should be

submitted in English too.

The Council wants to refine the general language policy. According to the current policy, the policy language is Dutch, unless there are good reasons to change it. The Council claim that it is not clear what constitutes a good reason and have asked the Board to elucidate.

“And what happens when there are good reasons”, Blichfeldt asked the Council. “Will the entire meeting be conducted in English? That's not clear either, and I think it might not be practical. After all, not everyone speaks English very well.”

The translation of the documents is also causing problems. “Sometimes, the papers we must approve are quite long”, Bart van der Steen of FNV Overheid, the staff party, explained. “Sometimes, there are thirty or forty pages that don't actually contain much you actually need to know - summaries of degree programmes and so on. I don't know whether it adds anything to translate

the whole thing”

Blichfeldt admitted that it was a good point: “I think it would be sensible to look for compromises and to check which papers could suffice

with a summary.” University Council Chair Charlotte de Roon explained that the idea was to see which papers should be translated in full per “meeting cycle”

Advertentie

de Kattekop
childcare centre

2018 AWARD WINNER FOR SOUTH HOLLAND REGION*

In an independent survey parents assess our childcare centre as a **9.1** 45 reviews

It is the 5th time in a row that de Kattekop has won the South Holland Regional Award.

Already for 35 years de Kattekop has been the child care centre for staff and students of Leiden University and affiliated institutions. Within walking distance of Leiden Central station. Open from 07:30 hrs. till 18:30 hrs.

More information | www.dekatekop.nl | tel. 071 517 6363

*Reviewplatform Oubbe / tevreden.

Ik maak me geen illusies

De laatste tournee van De Raggende Manne

Net nadat de reünietour van De Raggende Manne (bekend van hun hit 'Poep in je hoofd') was geboekt, kreeg zanger Bob Fosko de diagnose: slokdarmkanker. 'Het zou raar zijn om nu te gaan zitten klagen: waarom ik?'

Stop de haat. Of stop 'm in je reet. (Uit: 'Stop de haat')

Bob Fosko (zanger, echte naam: Geert Timmers, 63): 'Het begint met een lekkere *slug line*, een goeie beginregel.'

Theo Slagter (gitarist, echte naam: Thijs de Melker, 60): 'Dat was altijd het enige *leitmotiv*: jij kwam aanzetten met een papertje vol tekst. Daarna was het aftikken en gas geven.'

Fosko: 'Kraan open en gaan... en redden wat je redden kan. Ik zei echt niet tegen de rest wat ze moesten doen. Juist niet! Zoek het lekker uit!'

Slagter: 'Ik speelde alle toonladders door elkaar.'

Fosko: 'Het was de ultieme vrijheid. Iedereen deed wat-ie wilde. Niet te kritisch zijn. Alles kon. De vorm moest zich vanzelfsprekend aandienen. We oefenden *nooit*. Als je repeteert, verpest je het moment: dan laat je het voorbij gaan.'

Slagter: 'Meestal hadden we het al na een paar takes.'

Fosko: 'Zodra we voelden dat het vuur begon te branden, wisten we: dit is een nummer. En als het niks is: gewoon wegflikkeren. Niet te moeilijk over doen. Bovendien hadden we altijd nog de nooduitgang. Als het mis dreigde te gaan, riep ik: 1-2-3-STOP!'

Ik moet niks! En ik vreet dit niet! (Uit: 'Moet ik')

Fosko: 'Theo en ik zaten samen in de Nederpop-band De Steile Wand. Daar hebben we leren spelen. Het was een geoliede machine, een professioneel team met technische staf en belichting. We hikten tegen quasi-hitjes aan, kwamen soms op tv.'

Slagter: 'Het liep als een trein. We hadden een platencontract. Maar we stonden nog niet sterk in onze schoenen en lieten ons door managers beïnvloeden. Dat is de reden dat De Raggende Manne zijn ontstaan, in 1988. Jij riep op eens: dit is het allemaal niet.'

Fosko: 'Ik zei: we gaan een plaat maken die niemand mooi vindt. Het mocht absoluut niet radioföhig zijn. Er was zoveel braafheid, daar wilde ik niet meer aan meedoen. Het moest ruig zijn.'

Slagter: 'Ik dacht: wat gaan we nou beleven? Die recalcitrantie komt wel op jouw conto.'

Fosko: 'Dat heeft een psychologische reden. Ik ben twintig minuten ouder dan mijn tweelingbroertje, maar ik was een slechte leerling en voelde me vaak ondergeschoven. Daar word je tegendraads van.'

Het is de twijfel. Daar ga ik aan kapot. (Uit: 'Twijfel')

Fosko: 'Ik zei vaak: ik weet het ook niet, maar we proberen het

gewoon.'

Slagter: 'Niet iedereen vindt het leuk om de controle zo los te laten.'

Fosko: 'Na de eerste sessie belde de bassist op: "Ik kan dit niet aan." De volgende moest stoppen van zijn vrouw: die vond het pleurisherrie.'

Slagter: 'Ik dacht ook eerst: Jezus, wat is dit in godsnaam? Ik ben altijd twijfelbaar geweest en vraag me altijd van alles af. Ik ben secundair, jij primair.'

Fosko: 'Als je het niet doet, weet je het nooit. Dus je moet het in ieder geval doen.'

Slagter: 'Bij mij moet het indalen. Maar zodra de cd uitkwam, dacht ik toch: oké, het is heel geschikt om je schoonmoeder mee uit huis te jagen, maar eigenlijk is het ook heel erg goed.'

Fosko: 'Omdat we zo vrijgevochten waren, wilde niemand ons echt serieus nemen.'

'Het is heel geschikt om je schoonmoeder mee te verjagen, maar eigenlijk is het ook heel erg goed'

Slagter: 'Maar ze konden ook niet zeggen dat we een stelletje nitwits en dilettanten waren. We zijn allemaal professionele muzikanten die alles kunnen spelen, van John Coltrane tot Led Zeppelin. Dat moet ook wel: anders hadden we dit nooit kunnen maken.'

Fosko: 'Tegelijkertijd kreeg ik ook enthousiaste reacties: dit ben jij! Daardoor begreep ik dat we bestaansrecht hadden. Om te groeien heb je zuurstof nodig. De VPRO had wel oren naar onze muziek. Daar zijn De Raggende Manne tot leven gekomen. Die ruimte is in de Nederlandse pop, of eigenlijk de hele kunstwereld, totaal verdwenen. Echt schandalig. Dat vind ik zo ontzettend kut. Maar als je dat hardop roept, vinden mensen je een ouwe zak.'

Twijfel draait naar woede. Wat doe ik hier? (Uit: 'Zand')

Fosko: 'Als boekers belden voor een optreden zei ik: wij zijn een studioband, we spelen niet live. Dat klonk stoer. Daarna ging het per opbod.'

Slagter: 'Noorderslag was de doorbraak.'

Fosko: 'We spuugden het publiek in de bek. Dat moet je durven.'

Slagter: 'Mensen zien ons altijd als losgeslagen idioten, maar we kunnen heel strak zijn: alsof je een bank-schroef aandraait.'

Fosko: 'We creëerden onze eigen voorwaarden. We kwamen alleen als er twee flessen champagne en twee flessen tequila

klaar stonden. Daar mixten we "slammers" mee.'

Slagter: 'Als een zaal weigerde, zeiden wij: oké, dan komen we toch niet?'

Fosko: 'En dan boekten ze ons het jaar erop alsnog. We hadden een unieke positie voor onszelf bevochten. Ik dacht altijd: dit is zo voorbij. Maar het heeft eigenlijk best wel lang geduurd.'

Slagter: 'De gekte verdween. Het werd te commercieel. Maar ik heb natuurlijk makkelijk praten, want ik was al vertrokken. Ik was het zat. Na zeven jaar kon ik ook niks nieuws meer verzinnen.'

Fosko: 'Toen heeft een deel van het publiek zich van ons gedistantieerd. Die vonden dat het te goed werd, te muzikaal.'

Slagter: 'Ik vond het wel leuk dat ik door twee gitaristen werd vervangen.'

Fosko: 'Latere platen als *Rooie Pap* met onze hit "Poep in je hoofd" en *Omschudden* werkten op hun manier ook wel. Maar het werd een verdienmodel. De ziel was weg.'

Aan alles komt een eind. Ook aan het onsmakelijke, onsympathieke en irritante geëtter van De Raggende Manne. Het publiek was er al jaren klaar mee. De Raggende Manne nu godzijdank ook. Uitgekankerd.

(Uit: Persbericht, 1999)

Fosko: 'Ik wilde geen reünie. Het paste niet bij ons. We waren zo spontaan en authentiek, daar kom

je nooit meer overheen. Het hoorde ook te veel bij een bepaalde tijd. Maar toen ik ons repertoire op Spotify ging zetten, zei de platenmaatschappij: je moet iets doen. Na één optreden volgden er meer. We schoten meteen weer in onze vorm.'

Slagter: 'En nu is er een album: *Alles Kleeft*.'

Witte jassen, blauwe lichten, spuiten prikken.

(Uit: 'Overspannen')

Fosko: 'Toen de tour net was geboekt kreeg ik het slechte nieuws. Kanker in mijn slokdarm. Uitzaaingen in mijn lever. De perspectieven zijn niet al te gunstig. Ik krijg chemo. Ze houden me zo lang mogelijk aan de praat. Maar ik maak me geen illusies, echt niet. Er is heel duidelijk tegen mij gezegd: we gaan je niet beter maken. Ik wil niet dood, en het is zeker niet zo dat ik berust in mijn lot. Maar kom op zeg: ik heb het natuurlijk ook een beetje aan mezelf te danken. Ik heb echt niet geleefd als een heilige.'

Slagter: 'Het is gewoon stomme pech. Er zijn zat rokers die negentig worden.'

Fosko: 'Het zou raar zijn om nu te gaan zitten klagen: waarom ik? Er is heel weinig reden om niet tevreden te zijn. Ik heb zoveel leuke dingen gedaan. Ik voel me niet

onrechtmatig behandeld. En wat belangrijk is: die optredens geven ook veel energie. Dat doet ook iets met mijn gezondheid.'

Slagter: 'Vroeger speelden we hooguit vijftientig minuten. Nu is dat een uur, met gastzangers erbij.'

Fosko: 'Dat is wel lachen, want die willen niet voor elkaar onderdoen en gaan allemaal volle bak. Mijn broertje wilde meezingen in Deventer. Ik kon natuurlijk geen nee zeggen. Maar ik zei nog zo: doe voorzichtig. Hij schreeuwde zich zo overstuurd dat hij drie dagen zijn stem kwijt was.'

Slagter: 'Iedereen denkt dat schreeuwen simpel is, maar dat is het dus niet. Je moet doseren en heel goed op de rest letten. Het is één grote flow van dynamiek. De optredens gaan wonderbaarlijk goed. De zalen zijn vol. Behalve fans van het eerste uur komen er veel jonge mensen. Gisteren in Groningen liepen er zelfs hanenkammen rond.'

Fosko: 'Toen voelde ik me wel even chemopatiënt. Ik had de schijterij en voelde me slapjes.'

Slagter: 'Ik maakte me wel even zorgen, maar je kwam er weer helemaal bovenop. Ongelooflijk!'

Fosko: 'Ik had zoiets van: mocht het misgaan, dan gaat het mis. Dat kunnen ze me moeilijk kwalijk nemen. Wat gaan ze zeggen: hij loopt de kantjes er vanaf, die kankerlijer?'

DOOR FRANK PROVOOST

De Raggende Manne, *Alles Kleeft*. Optredens in Gebr. de Nobel (4 april, uitverkocht) en Paard (13 april, €17,50)

De Raggende Manne met in het midden Bob Fosko en uiterst rechts Theo Slagter. Foto Kees Tabak

Het Clubje

Column

Foto Taco van der Eb

‘Frans is de allermooiste taal’

Toneelgroep Saint-Lazare

Sanne Bakelaar (20, Franse taal en cultuur, zit op de kast op de foto): ‘Voordat ik aan mijn opleiding begon, las ik al dat ze in Leiden een eigen toneelclub hadden bij Frans. Dat heeft me overgehaald om hier te gaan studeren.’

Sjef Houppermans (gepensioneerd UHD, tweede van rechts): ‘Saint-Lazare is ontstaan in 1979. Vanaf het allereerste begin ben ik actief. Bijna elk jaar hebben we een stuk gedaan. In het begin waren er nog 150 eerstejaarsstudenten Frans, dus was er meer keuze. De groep was toen vele malen groter dan nu.’

Marcel Beentjes (20, Franse taal en cultuur, op de foto rechts): ‘Ik ben nu eerstejaars, en van mijn jaar doet er verder niemand mee.’

Houppermans: ‘We spelen *La Bonne*

Adresse, een komisch stuk van Marc Camoletti. Het gaat over vier dames die een contactadvertentie plaatsen. De mannen die daarop reageren, komen allemaal bij de verkeerde dame terecht. In totaal zijn we met acht man. Er is ook een aantal studenten dat een jaar overslaat en daarna weer meedoet.’

Bakelaar: ‘Eerder heb ik wel meegedaan, maar nu had ik niet genoeg tijd, dus souffleer ik alleen. Ik zit dan voor het podium of in de coulissen de tekst voor te zeggen als iemand het even niet weet. Dat is soms een beetje gek, want we spelen in kleine zalen en dan hoor je dat in het publiek. Maar goed, we blijven amateurs.’

Fieke Schouten (alumnus, eerste van rechts): ‘Studenten hebben steeds min-

der tijd, merken we. Ze vinden het wel leuk, maar het lukt ze niet om dit er naast alle bijbaantjes en andere dingen bij te doen. Ik speel als alumnus nog mee omdat het hartstikke leuk is, en natuurlijk omdat Frans de allermooiste taal is.’

Houppermans: ‘In september stelt iedereen een aantal stukken voor, waar we dan uit kiezen. Het moet passen bij de groep.’

Schouten: ‘We kijken hoeveel mensen we hebben, daar kiezen we het stuk op uit. Soms hebben we dan toch nog iemand nodig.’

Beentjes: ‘Zo ben ik er ook bij gekomen, ik werd gevraagd. Het is nog wel pittig om in het Frans toneel te spelen als eerstejaars.’

Schouten: ‘Maar je leert er wel heel veel van; je bent ontzettend praktisch met de taal bezig.’

Beentjes: ‘Ja, je leert snel. Ik was toevallig gisteren in Frankrijk en ik merkte dat ik al veel beter uit mijn woorden kwam.’

Schouten: ‘Ik geef les op een middelbare school, en ik heb mijn leerlingen eens Franse sketches laten spelen, inclusief verkleedkleden en snorretjes enzo. Dat was een succes.’

Houppermans: ‘Met een beetje geluk zien we die hier terug in de toekomst.’

DOOR SUSAN WICHERS

Saint-Lazare, *La Bonne Adresse*. 10 april in Korzo in Den Haag en 17 april in Ins Blau in Leiden.

Bloedarmoede

De ondergang van het Nederlands als academische taal kan niet vaak genoeg worden betreurd. Die treurzang klinkt nu al jaren, maar reikt nooit ver genoeg. Hij is in toenemende mate tegen een doofstom gehoor gericht, dat immers de taal verleert waar het over gaat, maar dat weerhoudt de heldhaftige stemmen niet van zingen. Vorige week publiceerden 186 hoogleraren en schrijvers, onder wie enkele prominenten uit Leiden, een brief aan de Tweede Kamer tot het behoud van Nederlands als voertaal aan de universiteiten.

Hun argumenten zijn bekend: verwaarlozing van het Nederlands op de academie is funest voor het cultureel en maatschappelijk leven, voor de samenleving waarin academici zullen gaan werken, en niet in de laatste plaats voor de studenten. Die worden onderwezen en moeten zich uitdrukken in een Engels dat weliswaar degeelijk, maar smaakloos is. Zij blijven zo verstoken van bezielend onderwijs en een behoorlijke intellectuele vorming.

De argumenten van de universiteiten zijn ook tot vervelens toe herhaald. Engels biedt toegang tot de hele wereld (het is inderdaad verleidelijk om de wereld die je kent voor de hele wereld te houden), maakt samenwerking mogelijk en vormt studenten tot internationale burgers. De Erasmus-student als voorbeeld: spreekt die niet met al zijn Erasmus-vrienden aldoor Engels?

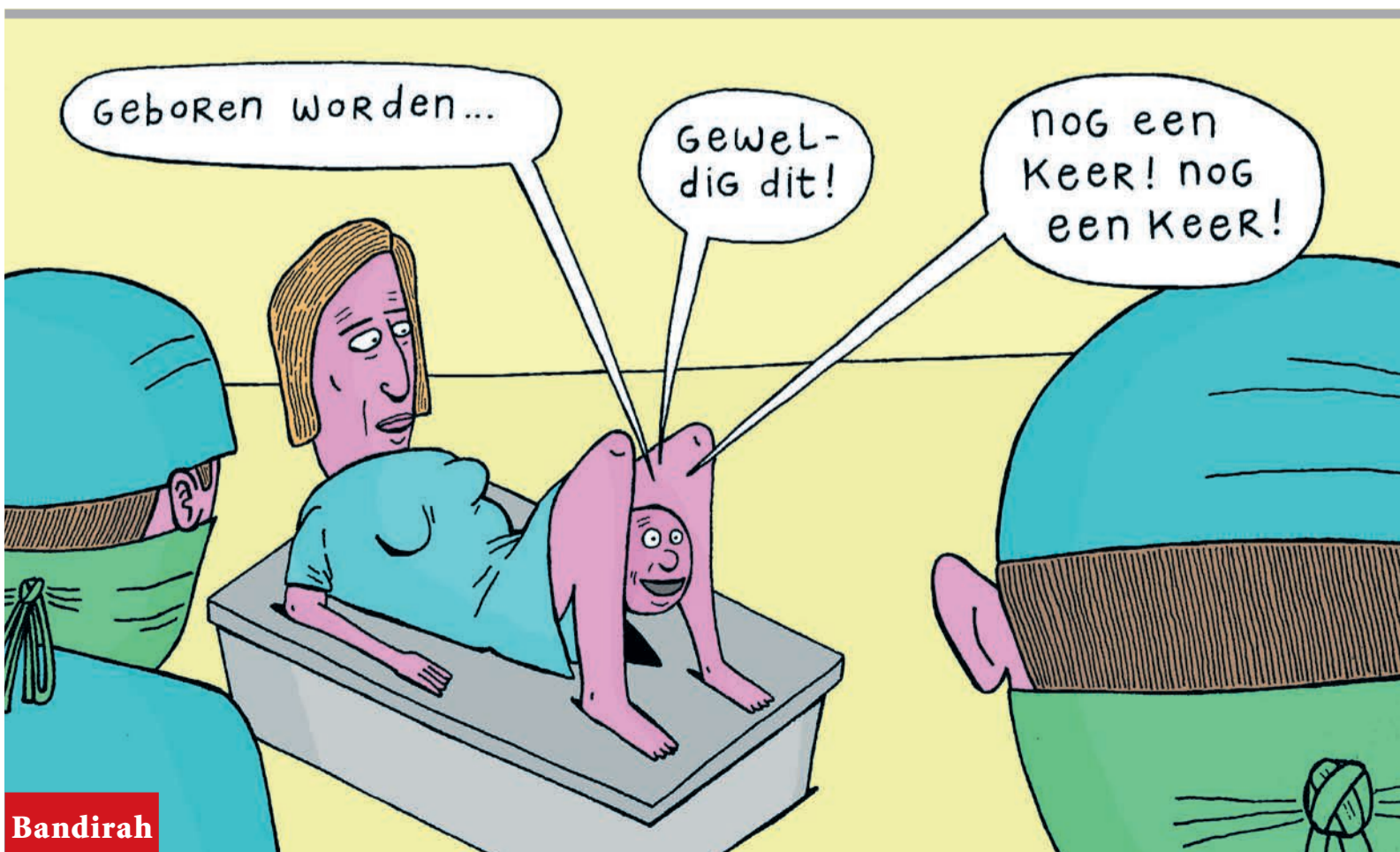
In landen als Frankrijk en Italië echter, waar erfgoed wordt geëerbiedigd en het ideaal van geletertheid wordt nagestreefd, is het normaal dat buitenlandse studenten zich eerst bekwamen in de taal, voordat zij naar de universiteit gaan. Dat heb ik zelf ook gedaan.

Sommige apologeten van het Engels aan de universiteit menen dat die taal het Latijn van onze tijd is. Dat is een mooi romantisch beeld, maar het Latijn was vanaf de Middeleeuwen een taal voor de intellectuele elite, terwijl het Engels ook de taal van de handel en het bedrijfsleven is. Nu wil ik mij niet voegen bij het populaire gebrul tegen ‘het neoliberalisme’, maar enige schadelijke invloed van een economiserende mentaliteit op onderwijs en wetenschap is toch niet te ontkennen.

Het Engels kan een prachtige, levendige taal zijn; dat is niet het probleem. Het probleem is de povere beheersing ervan en het wereldbeeld dat meekomt en Europese, continentale academische tradities verdringt. Dergelijke bloedarmoede en verschrapping is een gevaar voor de filosofie, de meeste sociale en alle geesteswetenschappen. De verstikkende droogte van rechtlijnige, zakelijke opvattingen van wetenschapsbeoefening haalt de kleur en het leven uit de van oorsprong verrijkende zoektocht naar waarheid.

Nu ook studies neerlandistiek worden opgeheven, en het enthousiasme voor het Nederlands slechts door een groep zonderlinge fanatici in stand wordt gehouden, weet ik niet van wie nog redding te verwachten is. Mijn hoop is gevestigd op dwarse hoogleraren, die hun stemmen zullen blijven verheffen, tot het einde.

TIM HOFFMAN is student geneeskunde

Bandirah

